

Asia: VN/26268/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vesihuoltolain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Huomiot pykälästä (luonnos laiksi vesihuoltolain muuttamisesta) ja säännöskohtaisista perusteluista (luku 7)

Koneyrittäjien mielestä vesihuoltolain uudistus on tarpeellinen. Vesi on välttämättömyyshyödyke ja nykyinen kehitys vesihuoltoinfrastruktuurissa uhkaa Suomen asemaa vesihuollon mallimaana. Kuten esitysluonnoksessa todetaan, vesihuollon kokonaisinvestointitarve ylittää vuosittain sadoilla miljoonilla euroilla toteutuneen tason, mikä on johtanut mittavaan ja koko ajan kasvavaan korjausvelkaan. Voidaan perustellusti todeta, että nykyinsäädäntö ei riittävästi varmistaisi vesihuollon toimivuutta.

Arviomme mukaan Vesi on meidän – kansalaisaloitteeseen perustuvat ja ehdotetut säännökset kunnan omistukseen, määräysvaltaan ja etuosto-oikeuteen liittyvät, ovat perusteltuja. Kannatamme lisäksi esityksen tavoitteita vesihuollon alueellisen yhteistyön edistämiseksi, vesihuollon suunnittelujärjestelmän kehittämiseksi, vesihuoltolaitosten talouden ylläpidon tehostamiseksi sekä valvonnan selkeyttämiseksi ja tehostamiseksi.

Mielestämme ehdotettu 4 a § viranomaisen valvontatehtävistä on perusteltu ja selkeyttää nykyisin sekavaa ja osittain päällekkäisiä valvontavastuita. Koneyrittäjät esittävät harkittavaksi, että pykälään lisättäisiin myös asetusvaltuus antaa tarvittaessa tarkempia valvontatehtäviä koskevia säännöksiä.

Mikäli yleisen tason vastuunjakoon tulisi epäselvyyksiä, asetuksella voitaisiin suhteellisen kevyellä byrokratialla selkeyttää tilannetta.

Kaikista keskeisin tavoite lakiuudistuksessa pitää olla vesihuollon hyvän tilan varmistaminen. Tavoitteen toteutuminen edellyttää nykyistä enemmän suunnitelmallisia investointeja.

Suunnitelmallisten investointien toteutumiseen nähden erityisesti ehdotettava omaisuudenhallintasuunnitelma on tarpeellinen ja hyvin perusteltu. Toimivan vesihuollon varmistamisen näkökulmasta on ensiarvoisen tärkeää, että asianmukaisesti toteutettuja omaisuudenhallintasuunnitelmia myös viedään käytäntöön.

ELY-keskuksen valvontatehtävä omaisuudenhallintasuunnitelmaan liittyen on tervetullut, mutta vesihuollon toimivuuden varmistamisen kannalta on tärkeää, että valvova viranomainen pystyy selkeiden säännösten nojalla seuraamaan in-vestointien toteuttamista ja puuttumaan tarpeellisia investointeja lykkäävien ve-sihuoltolaitosten toimintaan. Omaisuudenhallintasuunnitelman päivittäminen ja tarvittavien investointien lykkääminen tuleville vuosille ei täytä vesihuoltolain tavoitetta.

Kannustamme ministeriötä hallituksen esityksen jatkovalmistelussa vielä harkitsemaan, miten omaisuudenhallintasuunnitelmien mukaisten investointien seuranta ja toteutuksia voidaan vielä tehostaa.

Toteamme, että ehdotettavat muutokset vesihuollon maksuihin ovat kannattavia. Jotta investointeja voidaan tehdä, asiakkailta kerättävien maksujen tulee olla oikeudenmukaisia ja riittäviä.

Huomiot muista hallituksen esityksen kohdista

Hallituksen esitysluonnos on asiantuntevasti valmisteltu. Lisäksi valmistelu pohjustava taustatyö on tehty perusteellisesti. Mielestämme esitysluonnoksen vaikutuksia on arvioitu monesta eri näkökulmasta.

Mikäli vaikutusten arviointia halutaan vielä kehittää, hallituksen esityksessä vaikutuksia voitaisiin tarkastella yritysten näkökulmasta. Tällöin tarkastelussa voisivat olla esimerkiksi yritykset, jotka tekevät vesihuollosta liike-toimintaa sekä koneyritykset, jotka urakoivat vesihuollon investointien parissa.

Muut huomiot

Hallituksen esityksen luonnoksessa ei ole esitetty muutoksia vesihuoltolain lukuun kuusi, jossa säädetään esimerkiksi virheestä ja hinnanalennuksesta.

Koneyrittäjien mielestä nykytilanteessa vesihuollon korjausvelan kasvaessa on perusteltua nostaa nykyisen 27 §:n neljännen momentin mukaista hinnanalennuksen vähimmäismäärää viiteen prosenttiin asiakkaan vuotuisesta perus- ja käyttömaksusta.

Muutos ei vaikuttaisi vesihuoltolaitoksiin, jotka ovat ylläpitäneet suunnitelmallisesti vesihuoltoverkoston. Sitä vastoin niille laitoksille, jotka eivät ole tehneet tarvittavia investointeja, asiakkaille maksettavien korvausten nosto toimisi kannusteena parantaa vesihuollon toimintavarmuutta. Vesihuollon asiakkaiden näkökulmasta muutos olisi positiivinen.

Lopuksi toteamme, että erilaisten sidosryhmien näkemysten kartoittaminen on tärkeä osa lainsäädäntöprosessia. Lausuntopyyntö oli tällä kertaa lähetetty lähes 400 taholle, mutta jakeluun ei sisällynyt tahoja, jotka edustavat vesihuoltoverkoston rakentamista ja jossain määrin myös käytännön kunnossapitoa.

Ministeriöiden lausuntopyyntöjä on tärkeä lähettää myös Koneyrittäjille, mikäli lainsäädäntöehdotukset koskevat koneyrittäjien toimintaa. Vesihuoltoinvestointien toteutuksessa näiden yritysten rooli on keskeinen.

Peltola Matti
Koneyrittäjät ry